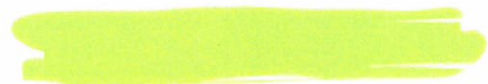

**TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS
TILIVUODELTA 2019**

TEUVA
t ä y n n ä
TARINOITA

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEISTÄ	2
1.1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT.....	2
2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET.....	6
2.1 Kuntastrategia	6
2.2 Hallinnolliset toimialueet	7
2.2.1 Hallinto.....	8
2.2.2 Hyvinvointipalvelut.....	9
2.2.3 Yhdyskuntarakenne	14
3. TILINPÄÄTÖS JA TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	17
4. TALOUDEN TASAPAINO	17
4.1 Talouden tasapainottamistoimenpiteiden riittävyys	19
5. SISÄINEN VALVONTA	20
5.1 Hankinnat	21
6. KONSERNIN TAVOITTEET	22
6.1 Merkittävimmät konserniyhtiöt	22
6.1.1 Teuvan Vuokratalot Oy	22
6.1.2 Teuvan Kaukolämpö Oy.....	23
6.1.3 Kiinteistö Oy Teuvan Kafiaari.....	23
6.1.4 Teak Oy	24
6.2 Konserniohjaus	24
7. HENKILÖSTÖ	26
8. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN JÄLKISEURANTA.....	27
9. YHTEENVETO	28

1. YLEISTÄ

Tarkastuslautakunta on Kuntalain mukainen lautakunta (121§), jonka valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

1.1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT

Tarkastuslautakunnan osalta päämääränä on kunnanvaltuuston valtuuttamana edistää laillisuutta ja kunnan edun mukaista tarkoituksenmukaisuutta kunnan toiminnassa, hallinnossa ja talouden hoidossa.

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tilintarkastus 122 §

Valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö. Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi julkishallinnon ja -talouden hyväksytty tilintarkastaja (JHT-tilintarkastaja). Tilintarkastajat toimivat tehtävissään virkavastuulla.

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Jos edellytykset riippumattomaan tarkastukseen puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta tehtävää tai luovuttava siitä.

Tilintarkastajana ei saa toimia henkilö, joka 75 §:n mukaan ei ole vaalikelpoinen tarkastuslautakuntaan.

Teuvan kunnan hallintosäännön 85-86 §:ssä on lisäksi määrätty tarkastuslautakunnan tehtävistä seuraavaa:

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja raportointi

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi;
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa; sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta raportoi arvioinnin tulokset vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa

Sidonnaisuusilmoituksiin liittyvät tehtävät

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

1.2 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKOONPANO

Teuvan kunnan tarkastuslautakuntaan kuuluu hallintosäännön mukaan neljä (4) jäsentä. Jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 5.6.2017 valinnut kunnan tarkastuslautakunnan jäseniksi vuosille 2017 – 2021 seuraavat jäsenet (varajäsenet sulkeissa):

Kohtala Päivi	(Alanko Mirva -16.12.2019, Kaisa Niemi 16.12.2019-)
Koski Sauli	(Tanner Jyri)
Leppäniemi Jukka	(Paakkunainen Marja-Leena)
Panttila Eliisa	(Mäntylä Veli-Pekka)

Puheenjohtajaksi valtuusto valitsi Jukka Leppäniemen ja varapuheenjohtajaksi Sauli Kosken.

Kunnan vastuunalaisena tilintarkastajana ja tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävissä on toiminut JHT, HT Ilari Karhu KPMG Oy Ab:stä. Avustavana tarkastajana ovat toimineet HT Toni Koivusaari ja Minna Koponen.

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 17.12.2018 § 62 valita KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n kunnan tilintarkastajaksi tilivuosien 2019-2021 tarkastamiseksi. Sopimus vuosien 2019-2021 tilintarkastuksesta on tehty 27.8.2019 ja käsittää yhden optiovuoden. KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy on fuusioitunut emoyhtiöönsä 1.1.2019 ja tästä johtuen palvelun toimittaja on KPMG Oy Ab (auktorisoitu tilintarkastusyhteisö).

1.3 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunta on tilivuoden 2019 arvioinnin osalta kokoontunut tilivuoden 2019 aikana 4 kertaa ja tilivuoden päättymisen jälkeen 7 kertaa, joista 4 kertaa teams-kokouksina etäyhteyksin.

Tarkastuslautakunta on käyttänyt arviointikertomuksen lähteenään Tilinpäätös 2019- ja talousarvio 2019 ja -suunnitelma 2020-2025 asiakirjoja, ellei muuta mainita.

Tarkastuslautakunta on käynyt tutustumassa yhtenäiskouluun.

Tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia viranhaltijoita/työntekijöitä/luottamushenkilöitä:

Kokousaika ja -paikka	Aihealue	Kuullut viranhaltijat/luottamushenkilöt
19.9.2019 yhtenäiskoulu	Ajankohtaiskatsaus teuvalaisten nuorten hyvinvointiin	Vapaa-aikasihteeri Annukka Käkälä, apulaisrehtori Maija-Liisa Saksa, sivistysjohtaja Pauliina Niemi, nuorisovaltuuston puheenjohtaja Ella Honkanen ja oppilaskunnan puheenjohtaja Leonard Palmroth
25.10.2019 Teak Oy:n tilat	Katsaus kuntamarkkinointiin ja elinkeinotoimeen	Kunnanjohtaja Veli Nummela, elinkeinoasiamies Kari Huhta (SEK), Teak Oy:n hallituksen jäsen Sakari Tamsi
10.12.2019 Teak Oy:n tilat	Henkilöstön kuuleminen	Asko Aalto, JHL Harri Nisula, Jyty Jarkko Saarela, Jyty
13.1.2020 Teak Oy:n tilat	Kunnan omaisuus (kiinteistöt ja osakkeet) Päätöksenteon valmistelu ja johtaminen	Kunnanjohtaja Veli Nummela
7.2.2020 Teak Oy:n tilat	Henkilöstön kuuleminen	Sanna-Maija Loukasmäki, JUKO Virve Koivisto, JUKO Anita Lähteenmäki, JHL
10.3.2020 Teak Oy:n tilat	Tilinpäätös 2019 Kunnan hankinnat	Kunnanjohtaja Veli Nummela

Tarkastuslautakunnan nimeämät ja hyväksymät tilintarkastuksen painopistealueet (tilintarkastussuunnitelma 2019) olivat:

- Nuorten hyvinvointi
- Kuntamarkkinointi ja elinkeinotoimi
- Kunta omaisuuden haltijana (kiinteistöt ja osakkeet)
- Henkilöstön kuuleminen

2. TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

2.1 Kuntastrategia

Strategiset painopisteet

- ☐ Kunnan talouden tasapainottaminen ja keskeisten palveluiden turvaaminen
- ☐ Kunnan vetovoiman ja elinkeinoelämän edistäminen
- ☐ Lasten ja nuorten ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida mm. strategiassa asetettujen tavoitteiden ymmärrettävyyttä, ristiriidattomuutta ja mitattavuutta. On myös arvioitava, onko kuntastrategia laadittu Kuntalain 37 §:n mukaisesti. Kuntalain mukaan kunnan strategiassa on huomioitava

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Näistä osa-alueista Teuvan kunnan strategiasta selkeimmin puuttuu kunnan konserniyhtiöille asetetut yksiselitteiset tavoitteet.

2.2 Hallinnolliset toimialueet

Teuvan kunnan talousarviossa 2019 kunnan organisaatio on jaettu neljään alueeseen: ylin päätöksenteko ja valvonta, hallinto, hyvinvointipalvelut ja yhdyskuntarakenne.

TEUVAN KUNTA KUNTASTRATEGIA 2018 - 2021

STRATEGISET PAINOPISTEET

Kunnan talouden tasapainottaminen ja keskeisten palveluiden turvaaminen	Kunnan vetovoiman ja elinkeinoelämän edistäminen työllisyyden ja verotulojen parantamiseksi	Lasten ja nuorten ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen
---	---	---

TAVOITTEET

• Toimintojen ja palveluiden keskittäminen kunnan sisällä • Kunnan kiinteistökannan mitoittaminen tarvetta vastaavaksi • Keskittyminen omistuksiin, jotka tukevat kunnan perustoimintoja • Seudullisen yhteistyön tiivistäminen	• Positiivisen kuntakuvan luominen • Uuden yritystoiminnan syntyminen • Uusien työpaikkojen syntyminen	• Perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaaminen lasten ja nuorten ennaltaehkäisevien palveluiden kautta • Päätöksen kohdalla huomioidaan näkökulma perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamisesta
--	--	---

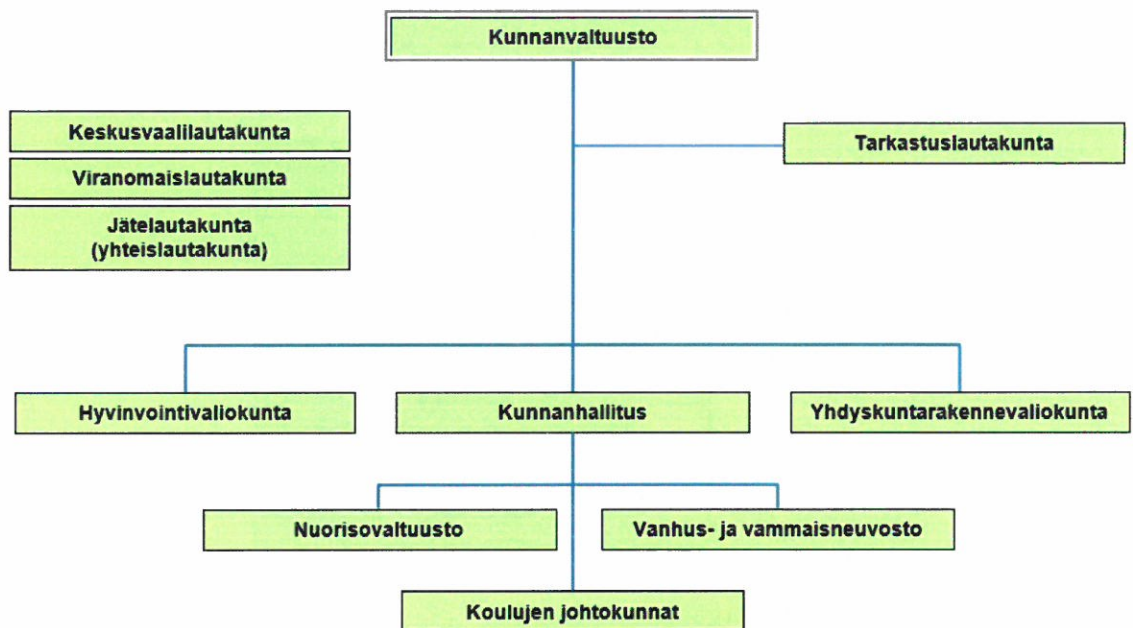
TOIMENPITEET

• Eri toimipisteissä tarjottavia palveluita keskitetään Teakin kiinteistöön • Vajaakäytössä olevien kiinteistöjen käyttöastetta nostetaan tai niistä luovutaan • Kartoitetaan omaisuus, josta voidaan luopua • Myydään omaisuus, joka ei tue kunnan perustoimintoja • Toimintojen yhdistäminen seudullisesti	• Markkinoinnin lisääminen • Yritysvaikutusten arvioinnin ottaminen käyttöön päätöksenteossa • Yhteistyön tiivistäminen yritysten kanssa • Teak Oy:n, SAI:n ja SEK:n roolin vahvistaminen yrityssektorilla • Veturiyritysten alihankkijoiden tukeminen • Pienyritysten kasvun edistäminen	• Harrastusmahdollisuuksia edesautetaan • Vertaistuelle luodaan mahdollisuuksia ja kartoitetaan tarvitsijat • Huolehditaan tukipalveluiden oikea-aikaisuudesta • Lapsivaikutusten arvioinnin ottaminen käyttöön päätöksenteossa
--	--	--

TAVOITETASO

• Palveluverkosto supistuu • Vajaakäytössä olevien kiinteistöjen määrä vähenee • Kiinteistöistä aiheutuvat kustannukset laskevat • Henkilöstön käyttö tehostuu • Kunnan omistuksessa oleva omaisuus vähenee	• Markkinointitoimenpiteiden lisääntyminen • Työpaikkojen määrä lisääntyy • Yhteisöverojen määrä kasvaa • Yhteistyötapaamisten lisääntyminen yrittäjien kanssa • Yritysvaikutusten arviointi on otettu käyttöön	• Harrastusmahdollisuudet ovat hyvät • Vertaistukitarpeet on kartoitettu • Vertaistukiryhmiä on perustettu • Tukipalvelut ovat toimivia • Lapsivaikutusten arviointi on otettu käyttöön
---	---	---

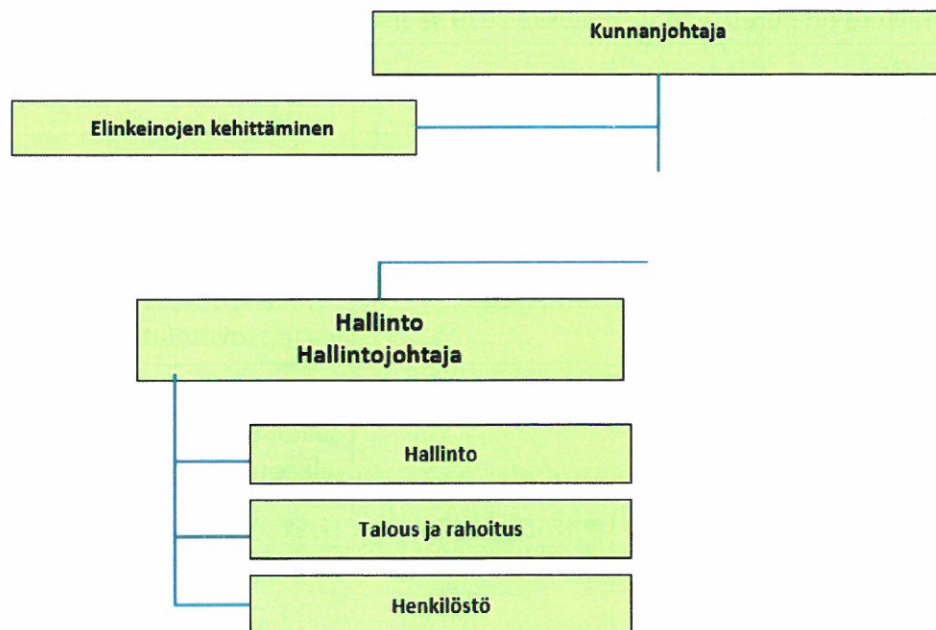
LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

Kuvio 1. Luottamushenkilöorganisaatio

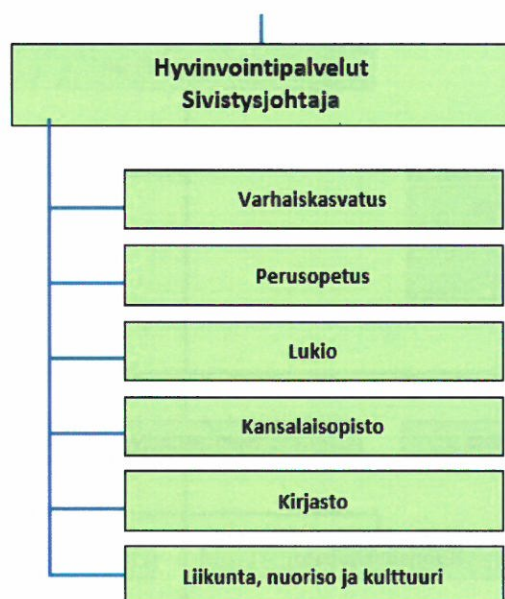
Luottamushenkilöorganisaatiomalli on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.12.2016.

2.2.1 Hallinto

Kuvio 2. Palveluorganisaatiorakenne

2.2.2 Hyvinvointipalvelut

Kuvio 3. Palveluorganisaattorakenne.

Tavoite: Lasten ja nuorten ennaltaehkäiseviin palveluihin panostaminen

Tavoite on purettu talousarviossa 2019 seuraavasti

Tavoite	Toimet
harrastusmahdollisuuksien edesauttamiseen	Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluissa tavoitteena on asiakasmäärien ja -kontaktien kasvu
vertaistuen tarvitsijoiden kartoitukseen	Sähköinen kysely, vertaissovittelukoulutus ja vertaissovittelutoiminta
tukipalveluiden oikea-aikaisuuden parantamiseen	psykologi- ja perheneuvolapalveluiden saatavuuden parantaminen, nuorisotyön jalkauttaminen koulutyöhön
lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoon.	Lisäkoulutus. Arviointien toteuttaminen

Toimintakertomuksessa on raportoitu tavoitteiden toteumasta seuraavasti:

Tavoite	Toteutuminen
harrastusmahdollisuuksien edesauttaminen	Kesällä järjestettyihin lasten uimakouluihin osallistui yhteensä 143 alakouluikäistä. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä on ideoinut mm. välituntiliikuntaa sekä jokirantapolkua lähiliikuntapaikaksi ja luonnon tutkintaan. Kirjallisuus ja lukemisharrastuksen tukeminen on ollut vuoden ajan esillä. Marraskuussa Karhu Basketin pelaajat järjestivät tunnin mittaisen toiminta- ja pelituokion yläluokkalaisille.
vertaistuen tarvitsijoiden kartoittaminen	Syksyn 2019 aikana vertaissovittelutoiminnan (Verso) käyttö pienempien riita- ja kiusaamistilanteiden hoidossa on vakiintunut
tukipalveluiden oikea-aikaisuuden parantaminen	Yläkoululla ja lukiossa on oma psykologi, joka on koululla tavattavissa tiistaisin ja keskiviikkoisin, muina aikoina terveyskeskuksen tiloissa. Perheneuvolan palveluiden saatavuutta on parannettu myös alakoululaisten osalta järjestämällä yhtenäiskoulun tiloihin mahdollisuus psykologin vastaanottoon. Perheneuvolan psykologi on tiistaisin tavattavissa Teuvalla. Kouluterveydenhoitaja, kuraattori ja koulupsykologi ovat osallistuneet lukion yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toimintaan. Opiskeluhuoltoryhmä suunnitteli ja toteutti Hyvinvointipäivän sekä kevät- että syyskaudella. Terveysdenhoitaja ja kuraattori ovat olleet mukana lukion vanhempainillassa. Abiturienteille on tarjottu rentoutusryhmää stressinhallintaan.
lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto.	Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöön ottamiseksi koottiin työryhmä, jossa eri toimialojen viranhaltijat pohtivat arviointikohteita kuluvan vuoden päätöksentekoon liittyen. Työryhmä on yhdessä sopinut lapsivaikutustenarvioinnin käyttämisestä eri hankkeissa.

Tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissaan hyvinvointipalvelujen luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita. Tarkastuslautakunnan kokouksien perusteella tarkastuslautakunta esittää arvionaan seuraavia asioita.

Tavoite	Toteutuminen
harrastusmahdollisuuksien edesauttaminen	Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluissa tavoitteeksi asetettu asiakasmäärien kasvu toteutui uimahallin osalta, jossa uimahallin ja kuntosalin kävijämäärässä lähes 10 %:n nousu vuodesta 2018 (19556) vuoteen 2019 (21659). Kunnan järjestämän uimakoulun merkitys on suuri lasten uintiharrastuksen mahdollistajana (143 lasta osallistui vuonna 2019, eli 50 % kohdeikäryhmistä) "Nuorten harrastusmahdollisuuksia on lisätty Opetushallituksen myöntämän kerhorahoituksen myötä." Pauliina Niemi 19.9.2019. Opetushallituksen vuodesta 2013 myöntämää rahoitusta on käytetty koulupäivän jälkeisten liikunta-, käsityö- ja musiikkikerhojen toimintaan, ja se tarjoaa harrastusmahdollisuuden myös sellaisille nuorille, joilla ei olisi muutoin mahdollisuutta päästä osallistumaan. Yhtenäiskoulun 1-6 lk 7 % ja 7-9 lk lähes puolet, 48 %, osallistui koulun kerhotoimintaan Niemen tilaston mukaan. 8-luokkalaiset jatkoivat valtakunnallisessa taidetestaajat-hankkeessa, joka antoi mahdollisuuden tutustua kulttuuriesityksiin Seinäjoella ja Helsingissä. Tällaiset ikäryhmävierailut antavat kokemuksia, joita vaille moni jäisi ilman koulun myötävaikutusta. Tavoite toteutui
vertaistuen tarvitsijoiden kartoittaminen	Sähköiseen kyselyyn joulukuussa kuntalaisille vertaistuen tarpeista saatiin 163 vastausta. Avioeroaiheinen infoilta. Tavoite toteutui osittain

tukipalveluiden oikea-aikaisuuden parantaminen	Etsivä nuorisotyö on jalkautunut koululle ja nuorisotilaan, taidepaja nuorille aikuisille. Asiakaskontakteja vuonna 2019 oli hyvinvointikertomuksen mukaan 2095. "Erilaista tukea tarvitsevien oppilaiden huoltajien kanssa on pystytty rakentamaan toimintamalleja, joiden avulla nuori on pystynyt etenemään opinnoissaan." Pauliina Niemi 19.9.2019. Opettajien luottamusmiehet toivat esille (tark.ltk 7.2.2020) väsymisen ja turhautumisen tilanteissa, jossa perheen vanhempi tai vanhemmat eivät kanna riittävästi vastuuta lapsestaan ja perheen ongelmat kulkeutuvat tavalla tai toisella koululuokkaan. Tukipalvelut perheelle ovat opettajien näkökulmasta hitaita. Tällaisissa tilanteissa opettajien mukaan merkittävä apu olisi kouluavustajasta. Myös ala-asteelle toivottiin yläasteen erityisnuorisotyöntekijän tapaan resurssihenkilöä, "kuulevaa korvaa", joka olisi tärkeä tukiresurssi koulun henkilökunnalle. Kuinka monta kouluavustajaa, oikea-aikaisen tuen antajaa, kunta saisi palkattua esim. säästämänsä huostaanoton hinnalla - ja näin panostaisi hyvinvoivaan kouluyhteisöön? Tiukka taloudensopeutusohjelma on omalta osaltaan ristiriitainen kuntastrategian tavoitteiden kanssa, sillä säästöjä on kohdennettu lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden palveluista / tuista. Tavoite toteutui osittain
lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto	Leikkipuistoalueiden lapsivaikutusten arvioinnin mukainen kuuleminen toteutettiin Aktiivinen Teuva –tapahtuman yhteydessä. Lapset puheeksi –menetelmäosaajia on koulutettu lisää kuntaan. Tavoite toteutui osittain

Hyvinvointipalveluja leimaa edelleen - ja oletettavasti vielä vuosia - tiukka taloustilanne kriisikuntamenettelyn takia. Taloudellisista haasteista huolimatta hyvinvointipalveluiden tärkeänä tehtävänä talousarviossa pidettiin panostamista erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Peruskoululla oikea-aikaisen tuen resurssit näyttäisivät hieman lisääntyneen, mikä on tavoitteiden mukaista. Myös alakoulun opettajat toivat esille haastavassa arjessaan tarpeen yläkoulun erityisnuorisotyöntekijän kaltaiselle resurssihenkilölle.

Peruskoulun taito- ja taideaineiden kerhot ovat tavoittaneet hyvin yhtenäiskoulun yläkouluikäiset nuoret, sillä lähes puolet osallistuu koulun kerhotoimintaan.

Johtajuus, joka on monin paikoin haasteellista, vaikuttaa onnistuneen yhtenäiskoululla. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tiedotus on siellä järjestelmällistä ja vuorovaikutus avointa. Työilmapiirin onnistumisesta kertoo opettajien halu sitoutua työhönsä ja työskennellä Teuvan yhtenäiskoululla, vaikka asuinpaikka on muualla kuin Teuvalla. Kunnan päättäjiä tarkastuslautakunta muistuttaa olemaan herkällä korvalla koulun yhteistyön ja tuen tarpeen suhteen.

Tarkastuslautakunta haluaa kiittää koulun rehtoreita, opettajia ja muuta henkilökuntaa hyvän työpaikkailmiön luomisesta ja ponnisteluista sen ylläpitämiseksi.

Sähköisesti toteutettu ylioppilaskirjoitus onnistui lukiossa hyvin. Nuoret ovat olleet aktiivisia lukion markkinoinnissa, myös mm. kirjapankki toimii vetovoimatekijänä, silti oppilasmäärän laskun taittaminen on erittäin haastavaa.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kirjaston aktiivisuuteen. Kirjasto on tuottanut talouden sopeutustoimien keskellä lukuisia tapahtumia ja uusia avauksia kuntalaisten iloksi.

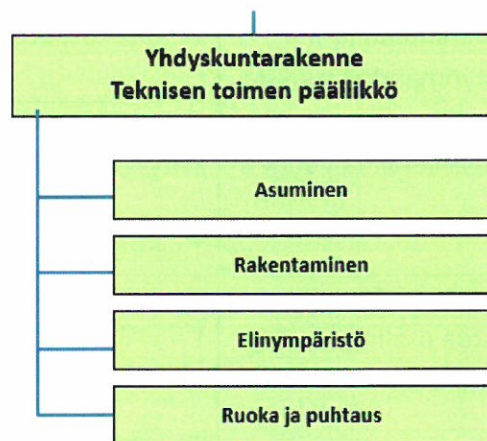
Varhaiskasvatukselle haasteita on tuonut lisääntynyt lasten hoidon tarve. Tavoitteena olleen päiväkodin rakentamisen viivästyttyä perustettiin keskustaan väliaikainen ryhmishoitopaikka.

Perheiden hyvinvoinnin turvaaminen on kunnassa tavoitteena. Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan perheiden valintamahdollisuudet koulussa tarjottavien aterioiden suhteen ovat suppeat. Lautakunta pitää tärkeänä, että koululaisille tarjottavissa aterioissa on enemmän valintamahdollisuuksia, kuten rasvapitoisemmat maitotuotteet.

Talousarviossa 2019 keskeiseksi teemaksi nostettu osallisuus ja osallistaminen on näkynyt mm. yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä, 100 hyvää tekoa Teuvalla - haastekampanjassa, "Meidän Teuva yhdessä"- hankkeessa, osallisuus-pilotissa ja kirjaston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivisessa kehitysroolissa.

Kunta on edistänyt kuntalaisten hyvinvointia tukemalla kolmatta sektoria mm. tilojen käyttömahdollisuuksin. Vapaaehtoistyönä ylläpidetyt harrastusmahdollisuudet ovat osaltaan edesauttaneet lasten ja nuorten liikunnan ja sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia.

2.2.3 Yhdyskuntarakenne

Kuvio 4. Palveluorganisaatiorakenne.

Tavoite	Toimintakertomuksessa raportoitu toteuma ja tarkastuslautakunnan arvio tavoitteen toteutumisesta
kunnan kiinteistökannan mitoittaminen tarvetta vastaavaksi	Kiinteistösuunnitelma on päivitetty ja pääpaino on ollut asunto-osakkeista luopumisessa. Vuoden 2019 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä on myyty kolme asunto-osaketta. Vuokrausaste kunnan vuokra-asunnoissa oli erittäin hyvä, joulukuussa 2019, 94%. Tavoite toteutui
Yhteistyöyrityksiä ja uusia toimijoita kunnalle ja samalla lisätä tarjoajien määrää ja saada aikaan kilpailua sekä tutustua teuvalaisten yritysten toimintaan ja sitä kautta kartoittaa yhteistyömahdollisuuksia.	Aamukahvitilaisuudet yrittäjille yhdessä yrittäjäyhdistyksen kanssa Tavoite toteutui
Tavoitteena oli neljä yritysvierailua vuoden 2019 aikana.	Yritysvierailut eivät toteutuneet Tavoite ei toteutunut
varmistaa ammatillista osaamista kannustamalla henkilöstöä osallistumaan entistä enemmän koulutukseen	Koulutukseen osallistuminen melko vähäistä: 55 työntekijästä 9 on osallistunut koulutukseen vuoden 2019 aikana. Tavoite toteutui osittain

Yhdyskuntarakenteen henkilöstön luottamusmiesten kuulemisessa nousi esiin mm. tarve perehdytyksen lisäämiseen. Ns. ”hiljaista” tietoa on paljon, jota ei ole mitenkään dokumentoitu ja tieto on yhden ihmisen varassa. Tämä on toiminnan kannalta hyvin haavoittuvaista. Työyhteisöpalavereiden tarve nousi myös esiin.

Talonmiesten ja laitosmiesten päivystysjärjestelmä on uudistettu. Päivystysrinkijärjestelmällä on päästy lähes kokonaan tilanteeseen, jossa ylitoita ei muodostu.

Yksityisteiden hoidon uudelleenjärjestely näyttää tilinpäätöstietojen säästöohjelman mukaan kunnan talouden luvuissa saavuttavan sille asetetun säästötavoitteen, noin 100 000 euroa. Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa, että yhden kululajin tarkastelu ei kuitenkaan kerro koko totuutta, vaan kokonaistarkastelussa tulee huomioida sijaan tulleet tai kokonaan uudet kustannukset sekä muut vaikutukset kuntalaisille (elinvoimaisuus, sosiaaliset suhteet ja muutokset kuntalaisten tulotasossa).

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan yhdyskuntarakenteen haasteena on toimintakulttuuri, joka juontaa juurensa viimeisimpiä vastuuviranhaltijoita edeltäviin aikoihin, mutta joka edelleen vaikuttaa ja luo kehityshaasteita koko työyhteisölle.

Yhdyskuntarakenteen tilanne vaatii sitoutunutta johtajuutta sekä alaistaitoja, kuten avointa vuorovaikutusta ja palautteen antamista ja vastaanottamista.

3. TILINPÄÄTÖS JA TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Toimintakatteeksi muodostui -32,9 milj. euroa, mikä on 0,1 % yli talousarvion. Toimintakate oli 0,6 milj. euroa edellisvuotta parempi. Verotulot olivat 16,6 milj. euroa ja nousivat 0,8 milj. euroa (5 %) edellisvuodesta. Valtionosuudet olivat 18 milj. euroa ja nousivat n. 0,5 milj. euroa (2,8 %) edellisvuodesta. Valtionosuuksien kasvussa on mukana harkinnanvarainen valtionavustus 0,7 milj. euroa. Vuosikate oli positiivinen viidettä vuotta peräkkäin: 2,1 milj. euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 1,4 milj. euroa. Tilikauden tulos muodostui 0,6 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Investoinnit

Nettoinvestoinnit toteutuivat 0,2 milj. euron määräisenä. Eniten investointeja kerrytti Sipilän päiväkodin suunnittelu. Talousarvion investoinneista toteutui ennätysalpaisena n. 6 %. Sipilän päiväkodin rakentamiseen oli varauduttu talousarviossa täysimääräisenä.

Investointien toteutumattomuus heijastuu myös talouden sopeutussuunnitelmaan, jonka päivittämisessä 30.9.2019 jouduttiin uuden päiväkodin tuomia säästöjä käyttötalouteen siirtämään myöhemmäksi.

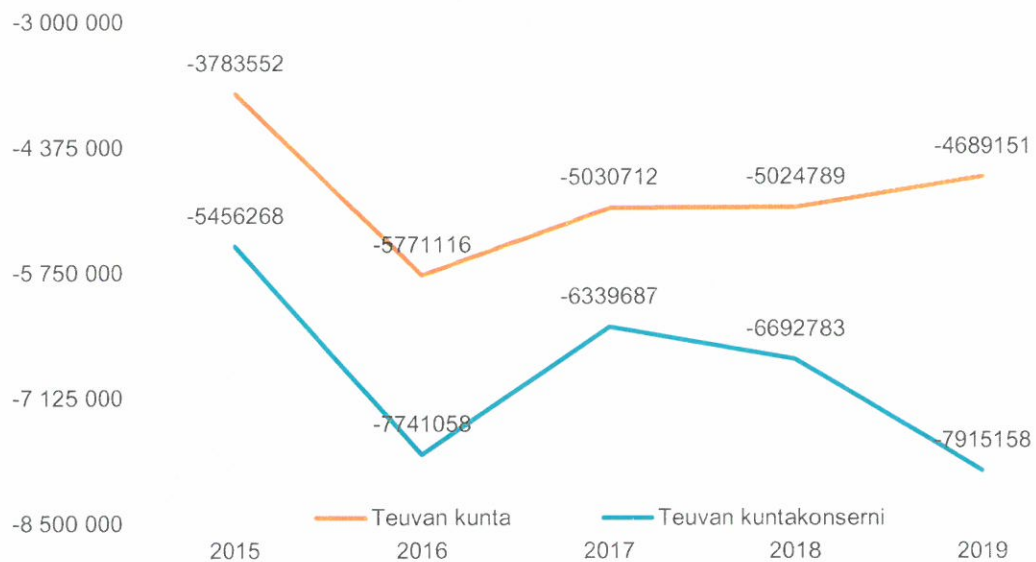
Tilinpäätöksessä 2019 kirjattiin alas ns. Terveystalon suunnittelukustannukset 257 tuhatta euroa, jotka koskivat laajempaa kokonaisuutta kuin toteutunut hammaslääkäri-investointi vuonna 2016. Alaskirjauksen saldo oikaistiin tasetililtä edellisten tilikausien yli-/alijäämät eikä kirjaus vaikuta tilikauden ylijäämään.

4. TALOUDEN TASAPAINO

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu kuntalain 121 §:n 2. momentin mukaisesti arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Teuvan kunnan taseessa oli 31.12.2019 kattamatonta alijäämää -4,7 milj. euroa. Konsernitasolla kumulatiivisia alijäämää 31.12.2019 oli -7,9 milj. euroa. Kuntalain talouden tasapainottamisvelvoite tarkoittaa Teuvan kohdalla alijäämien kattamista tilinpäätökseen 2022 mennessä.

Kertyneet alijäämät

Teuvan kunnan taseessa oli 31.12.2019 lainaa 21,8 milj. euroa.

Konsernitasolla lainaa oli 31.12.2019 30,5 milj. euroa.

Lainakanta M€

Konsernin suuren alijäämän taustalla suurin yksittäinen tekijä on Teak Oy:n kiinteistön arvonalennuskirjaus -1,1 milj. euroa. Teak Oy:n toimitilakulut poistoiheen ovat niin suuret, että vuokratulot ja käyttökorvaukset eivät riittäneet tekemään positiivista tulosta.

Teuvan kunnanhallituksen on otettava vahva ja rohkea ote konserniohjauksessa, jotta konsernialijäämät saadaan katettua.

4.1 Talouden tasapainottamistoimenpiteiden riittävyys

Kunnan talouden sopeutussuunnitelman tavoitteena on kattaa kertynyt alijäämä suunnitelmakaudella 2019-2024. Lupaavaa tilikauden ylijäämä 0,6 milj. euroa vuodelta 2019 rohkaisee etenemään suunnitelmassa, mutta koronaviruksen aiheuttama kriisi maalaa uhkia suunnitelman saavuttamiselle. Kriisi vaikuttaa kuntiin mm. verotulojen vähenemisenä, erikoissairaanhoidon menojen kasvuna ja toimintatuottojen vähenemisenä.

Kunnanvaltuusto hyväksyi syyskuun kokouksessaan talouden tervehdyttämishjelman päivityksen. Seikkaperäinen, yksittäisiä toimenpiteitä sisältävä suunnitelma sai täydennystä ja tarkennusta aikatauluihin. Merkittävimpiä uusia toimenpiteitä olivat SEK:n kuntarahaosuuden leikkaaminen elinkeinopalveluista 40 tuhatta euroa per vuosi. Toinen merkittävä toimenpide on kiinteistöveroselvitys, josta arvioitu hyöty kunnalle on 30 tuhatta euroa per vuosi. Suunnitelman toteuttamisen tärkeyttä ei voi liikaa korostaa valtakunnallisen SOTE-valmistelun tultua keskeytetyksi 8.3.2019. Valtakunnallinen sote -ratkaisu oli yksi merkittävimmistä myönteisistä kehityssuunnista kriisikuntamenettelyn arviointiryhmän ehdotuksessa.

Väestön väheneminen v. 2019 oli -82 hlöä, kun se vuonna 2018 oli -113 hlöä. Tämä nopea väestön väheneminen yhdessä väestön ikääntymisen kanssa johtaa todella haastaviin taloudellisiin haasteisiin jatkossakin. Positiivisena asiana voidaan mainita työllisyyden parantuneen vuonna 2019.

Kumulatiivinen alijäämä 31.12.2018	-5.024.788
Kumulatiivinen alijäämä 31.12.2019	-4.689.000
Arvio 2020	1.140.052
Arvio 2021	1.041.161
Arvio 2022	1.390.403
Poikkeama	-1.117.384

Kuntalain talouden tasapainottamisvelvoite tarkoittaa Teuvan kohdalla alijäämien kattamista tilinpäätökseen 2022 mennessä. Voimassa oleva taloussuunnitelma jää 1,1 milj. euroa "vajaaksi".

Ennakoitua parempana toteutunut tilikauden ylijäämä 2019 nopeuttaa alijäämien kattamista.

Kuntalain mukaan epäonnistuminen alijäämien kattamisvelvollisuuden noudattamisessa johtaa kriisikuntamenettelyyn. Koska poikkeama kuntalain mukaisesta alijäämien kattamisaikataulusta tilinpäätökseen 2022 mennessä on yli 1 milj. euroa, näyttää vääjämättömältä, että kriisikuntamenettely jatkuu Teuvalla vielä arvioitavasta tilikaudesta 2019 usean vuoden eteenpäin.

Peräkkäiset ylijäämäiset tilinpäätökset luettaneen positiiviseksi signaaliksi. Vuosittaisten ylijäämien määrä tulee kuitenkin kasvattaa suunnitelman mukaiseen "miljoonaluokkaan". Vasta silloin laskee tuntuvasti myös konsernin kertyneet alijäämät, euroa per asukas – tunnusluku, jonka raja-arvon ylittäminen alun perin johti Teuvan kriisikuntamenettelyyn vuonna 2017 ja, joka laski jälleen tilinpäätöksen 2019 myötä tarkasteluajanjakson matalimpaan saldoon -1.560 euroa per asukas.

5. SISÄINEN VALVONTA

Teuvan kunnalla on kunnanvaltuustossa 15.12.2014 hyväksytty sisäisen valvonnan ohje. Ohje on astunut voimaan 1.1.2015 alkaen.

Tarkastuslautakunta korostaa, että ensisijainen vastuu sisäisen valvonnan toiminnoista jakautuu hallintosäännöllä määriteltyjen valtuuksien ja vastuiden mukaisesti. Sisäisen valvonnan kannalta on tärkeää, että toimenkuvat ovat selkeät ja että ne pidetään ajan tasalla. Valtuusto on kokouksessaan 24.4.2017 hyväksynyt uuden hallintosäännön. Hallintosääntö on astunut voimaan 1.6.2017, jonka §:n 93 mukaan kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä ja toimeenpanosta sekä päättää kunnan omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Lauta- ja johtokunnat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon valvonnasta vastuualueillaan.

Kunnanjohtaja, päävastuualueiden päälliköt sekä vastuualueiden päälliköt ja esimiesasemassa olevat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta vastuualueillaan.

Sisäisen valvonnan ohjeessa on annettu yksityiskohtaista ohjeistusta sisäisen valvonnan menettelytavoista rakennushankkeissa, hankinta-asioissa, avustusten suhteen ja sopimuksiin liittyen. Lisäksi on täsmennetty suunnittelu- ja raportointijärjestelmien, menojen ja tulojen valvonnan, kirjanpidon, henkilöstöhallinnon, rahatoimen sekä käyttöomaisuuden käsittelyn rutiineja sisäisen valvonnan näkökulmasta.

Tarkastuslautakunnan mielestä sisäisen valvonnan ohje on riittävä ja kattava. Tarkastuslautakunta haluaa painottaa, että ohjetta on sovellettava käytäntöön.

5.1 Hankinnat

Teuvan kunnalla on hankintaohje (valtuusto 17.1.2011), joka tulisi päivittää.

Hankintafoorumi on kokoontunut 2 kertaa loppuvuodesta 2019 ja on muun muassa saattanut alkuun yritysvaikutusarvioinnin valmistelemalla yritysvaikutusten arviointilomakkeen. Tarkastuslautakunta painottaa yritysvaikutusarvioinnin, Teuvan kunnan yhden strategian kärkihankkeen, käytännön toimintaan saattamista.

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan tulee panostaa riittävään hankintaosaamiseen joko ostopalveluin tai omin henkilöresurssein. Hankinnat ovat tärkeässä osassa kunnan tavoitteiden saavuttamisen suhteen. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä kunnan tilivuoden päättymisen jälkeen toteuttamaa hankintoihin liittyvää vuoropuhelua.

6. KONSERNIN TAVOITTEET

Kuntakonsernille ei ole kirjattu selkeitä tavoitteita kunnan talousarvioon 2019, eikä niistä ole mainintaa tilinpäätöksessä 2019, joten tarkastuslautakunnan ei ole mahdollista arvioida, toteutuvatko tavoitteet konserniyhtiöiden toiminnassa arviointivuonna. Tarkastuslautakunnan arviointi kohdistuu lähinnä siihen, toteuttavatko konserniyhtiöt valtuuston kunnalle asettamaa tavoitetta talouden tasapainoon saattamiseksi.

Lähteenä tarkastuslautakunta on käyttänyt toimintakertomuksen raportteja konserniyhtiöistä.

Konserniyhteisöihin kuuluvista kuntayhtymistä tarkastuslautakunta toteaa, että Suupohjan Peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän johtokunta päätti 25.11.2019 § 138, että Teuvan Kuntoutusosasto lakkautetaan 28.02.2020.

6.1 Merkittävimmät konserniyhtiöt

6.1.1 Teuvan Vuokratalot Oy

Vuokratalojen käyttöaste 92,5% vuonna 2019 oli tavoitteen mukainen (v. 2018 86%).

Tarkastuslautakunta pitää korkeaa käyttöastetta erittäin hyvänä asiana,

sillä se mahdollisti positiivisen tuloksen lisäksi korjauksiin käytettäväksi 19% liikevaihdosta, noin 117 000 euroa. Yhtiö pystyi myös maksamaan täysimääräisesti Valtionkonttorin lainat ja korot.

Koska asuntojen vilkkaan kysynnän taustalla on merkittävin osin määräaikainen tuulivoimarakentamisprojekti, on yhtiössä syytä suunnitella tulevaisuutta myös siltä osin kysynnän lasku huomioiden.

6.1.2 Teuvan Kaukolämpö Oy

Lautakunta toteaa, että kaukolämpöyhtiön toiminta on edelleen ollut esimerkillistä. Yhtiö on toiminut itsenäisesti ja vastuullisesti Teuvan kunnan etu huomioiden.

Yhtiö on jatkanut suunnitelmallisia investointeja kuten kaukolämpöverkoston uudistamista, sekä tiedottanut asiakkaita heidän heikosti toimivista lämmönvaihdistimista. Vuonna 2019 on panostettu asiakasneuvontaan. Kolme talonmiestä on nyt saanut koulutuksen kaukolämpöyhtiön päivystysrinkiin.

M-Partners Oy:n hallin lämmitys muutettiin suunnitelman mukaisesti kevytöljystä pellettilämmitykseen. Kotimaisen kierrätyspolttoaineen käyttö on ympäristöystävällisempää ja edullisempaa ja se toteuttaa näin konsernin tavoitteita.

6.1.3 Kiinteistö Oy Teuvan Kafiaari

Yhtiö pyrkii toteuttamaan kunnan tavoitetta tukea paikallista elinkeinotoimintaa tarjoamalla teollisuuspuiston omaisia tiloja vuokrattavaksi.

Vuoden 2019 tilikauden tulos on tappiollinen jo toista vuotta peräkkäin - 16 886 eur (vuonna 2018 n - 17 000 eur ja vuonna 2017 0 eur).

Jatkossa olisi huomioitava vuositasolla kasvavat kiinteistönhoitokustannukset ja niiden vaikutus vastikkeisiin. Omistajan saamien vuokratuottojen tulisi kattaa kokonaan vastikekustannukset.

Yhtiössä tulee selkeästi erotella omistajan ja yhtiön intressi.

6.1.4 Teak Oy

Muutokset ja toimintojen kehittäminen leimasivat TEAK Oy:ta edelleen vuonna 2019. Yhtiöstä tuli kiinteistön omistava yhtiö, jolla on merkittävänä vuokralaisina Teuvan kunta, Suomen Yrittäjäopisto (SYO) ja Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy. Toiminnan merkittävistä muutoksista johtuen ei tilinpäätöstietojen vertailua edelliseen vuoteen ole mahdollista tehdä.

Vuositulo -1 289 806 euroa (Teuvan kunnan tilinpäätöksessä Teakia koskevassa tekstiosuudessa 2019 esitetty -280 tuhatta euroa) on kunnan konserniyhtiöistä kunnan talouden kannalta negatiivisin.

TEAK Oy on muodostunut Teuvan kunnan taloudelle kriittiseksi menestystekijäksi, joten tarkastuslautakunta pitää elintärkeänä jatkaa kiinteistöyhtiön kehittämistä tukemaan kunnan taloutta ja elinvoimaa.

6.2 Konserniohjaus

Konserniyhtiöiden hallituksessa toimivien luottamushenkilöiden on huolehdittava kunnan tavoitteiden toteutumisesta myös konserniyhtiöiden hallinnossa.

Kunnan konserniyhtiöitä on johdettava ammattimaisesti, tavoitteena kuntalaisten kannalta tehokas, tuloksellinen ja taloudellinen toiminta. Konserniyhtiöiden johtoon tulee henkilöt valita osaamisen ja motivaation perusteella.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä asiantuntijuutta konserniyhtiöiden hallituksissa ja suosittelee kunnanhallituksen huolehtivan riittävästä koulutuksesta ja tuesta hallintoelimissä toimiville luottamushenkilöille.

Myös kunnanhallituksen jäsenten itsearviointinissa tuli esille ilmeinen tarve konserniohjauksen osaamiselle: kunnanhallituksen arvioitiin onnistuneen konserni- ja osakkuusyhteisöjen ohjauksessa keskiarvolla 2,4/5 (Lähde: Kunnanhallituksen työn itsearviointi kaudella 1.6.2017 – 1.6.2019)

Tarkastuslautakunta suosittelee konserniohjauksesta vastaavaa tahoa ottamaan vuosittaiseksi tavaksi suunnitella tytäryhtiöiden ja muiden merkittävien osakkuusyhtiöiden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet omistajan sekä palvelutarjonnan näkökulmasta. Myös tavoitteiden jalkauttaminen yhtiöiden operatiiviselle johdolle katsotaan tärkeäksi yhteistyön ja luottamuksen osoittamiseksi. Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista on tärkeää seurata.

Arvomme ja toimintaperiaattemme

Kunnan henkilöstö ja luottamushenkilöt ovat yhdessä tuottaneet eettiset pelisäännöt, jotka on hyväksytty valtuustossa 1.10.2018.

7. HENKILÖSTÖ

Vuoden 2019 henkilöstöraportista ilmenee vakinaisen henkilöstön määrän olevan 157, mikä on yhden henkilön enemmän kuin edellisvuonna. Eläkkeelle jäi viisi henkilöä (vuonna 2018 yhdeksän). Asukaslukuun suhteutettuna henkilöstön määrä kertoo että vakinaisen henkilökunnan määrä asukasta kohden on laskenut vuosien 2011 – 2019 aikana 32 henkilöstä/1000 asukasta 30 henkilöön/1000 asukasta. Vakituista työntekijää kohden sairauspoissaoloja oli 11,8 päivää vuonna 2019, kun vuonna 2018 sairauspoissaoloja oli 9 työpäivää vakituista henkilöä kohden.

Ylitöiden määrät ovat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna. Ylitöitä kertyy pääasiassa sairaslomajärjestelyiden seurauksena.

Kuultuaan hyvinvointipalvelujen henkilökuntaa tarkastuslautakunta on pannut merkille kunnan tuloksellisen henkilöstöpolitiikan, jossa työntekijöiden osaamista arvostetaan ja työn edellytyksiä tuetaan joustavin ratkaisuin.

Tarkastuslautakunta kannustaa kuntaa jatkamaan hyvinä pidettyjä käytäntöjä työntekijäkokemuksen parantamiseksi: työajan ja -sisällön tarkastelu, työnkierto ja liikunnan tukeminen.

8. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOJEN JÄLKISEURANTA

Seuraavassa taulukossa on kuvattu vuoden 2018 arviointikertomuksen keskeiset havainnot, kunnanhallituksen vastaukset ja lautakunnan näkemys toteutumisen tilanteesta 2019.

Havainto 2018	Kunnanhallituksen vastine	Seurantahavainto 2019
Lapsiystävällisyys	vuosittain alkuvuodesta kartoitetaan päätöksentekoon tulevia asioita, joihin liittyen lapsivaikutusten arviointi toteutetaan.	Lapsivaikutusten arvioinnit ovat viivästyneet. Arvioinnit toteutetaan, mutta viivästyneessä aikataulussa. Toteutunut osittain
Konserniohjaus	vuonna 2020 on tarkoitus, että konserniyhtiöt raportoivat myös osavuosikatsauksissa.	Seuranta 2020. Osavuosikatsauksessa II/2019 konserniyhteisöt eivät vielä raportoineet. Ei toteutunut
Talouden tasapainottamisen raportointi	Kunnanvaltuustolle pidettiin talouden tasapainottamisohjelman päivityksestä valtuustoseminaari 16.9.2019. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt päivityksen kokouksessaan 30.9.2019.	Tasapainottamisohjelman raportointi perustuu talousarvion toteumaraportointiin, koska tasapainottamisohjelman luvut ovat sisällä talousarviossa Toteutunut
Sisäinen valvonta	Sisäistä valvontaa toteutetaan taloudellisen- ja osavuosiraportoinnin lisäksi myös mm. rakennushankkeiden toteutumisen seurannan eri vaiheissa, tietoturvapoliittikkaa kehittämällä, julkisuusperiaatetta noudattamalla ja huolellisella valmiussuunnittelulla.	Hankintaohje tulee päivittää Toteutunut osittain

Teknisen toimen ylityöt	Ylitöitä aiheuttivat vanha päivystysjärjestelmä, hälytykset ja kenttien hoito. Vesilaitoksen osalta kuiva kesä ja veden vähyys aiheutti kesällä 2018 paljon hälytystöitä. Putkirikoista aiheutui kolmasosa ylitöistä. Viemärlaitoksen osalta ylityöt jakautuivat lähes tasan putkitukoksista ja pumppaamon hälytyksistä.	Yhdyskuntarakenteen ylityöpäivät laskeneet vuodesta 2018 huomattavasti 147 →85. Toteutunut
-------------------------	--	---

9. YHTEENVETO

Kriisikuntamenettelyn yhteydessä laadittua talouden sopeutussuunnitelmaa seurattiin kunnassa koko tilivuoden ajan. Jatkossakin tärkeää on ohjelman tiivis seurannan jatkaminen, tinkimätön toteuttaminen ja muutoksiin reagoiminen. Kunnan oman toiminnan talousarvio 2019 ylittyi hyvinvointipalvelujen osalta 80 tuhannella eurolla ja yhdyskuntarakennepalvelut 227 tuhannella eurolla.

Talousarvion toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suhteellisen hyvin. Teuvan kunnan vahvuusalueita ovat osallistaminen ja yhteisöllisyys. Kehitettävää on mm. johtamisessa, hankintamenettelyissä, konserniohjauksessa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että konserniyhteisöille asetetaan mitattavat tavoitteet ja niiden toteutumista seurataan tilivuoden aikana. Konserniyhteisöjen tulee raportoida vähintään osavuositarkastusten yhteydessä.

Tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätös vahvistetaan ja vastuuvapaus tilivuodelta myönnetään tilivelvollisille lukuun ottamatta kunnanhallitusta ja sen esittelijää kunnanjohtajaa, joille lautakunta esittää vastuuvapauden myöntämistä edellyttäen, että kunnanvaltuusto hyväksyy suunnitelman alijäämien kattamiseksi.

Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksen pohjalta kysymyksiä kunnanhallitukselle:

1. Omistajaohjaukseen liittyvä tavoite kunnan strategiassa on keskittyminen omistuksiin, jotka tukevat kunnan perustoimintoja sekä kunnan perustoimintoja tukemattoman omaisuuden myyminen. Millaisin toimenpitein kunnanhallitus ohjaa konserniyhtiöitä toteuttamaan tätä kunnan tavoitetta?
2. Miten kunnanhallitus huolehtii, että konserniyhtiöiden johtamisjärjestelmän operatiivisella johdolla on riittävät resurssit ja ammattitaito? Miten kunnanhallitus aikoo tehostaa ja yhdenmukaistaa konserniyhtiöiden sisäistä valvontaa?
3. Miten kunnanhallitus aikoo tuoda valtuustolle tiedoksi konserniyhtiöiden konserniohjaukseen liittyvää raportointia?
4. Miten ja millä aikataululla kunnanhallitus aikoo ottaa yritysvaikutusten arvioinnin käyttöön kunnan toiminnassa?

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta vastaukset kysymyksiin 30.10.2020 mennessä.

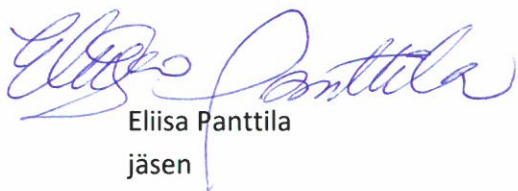
Teuvalla 14. toukokuuta 2020

Sauli Koski
varapuheenjohtaja

Marja-Leena Paakkunainen
varajäsen

Eliisa Panttila
jäsen

Päivi Kohtala
jäsen